

Nr 355.

Av herr **Molin** i Dombäcksmark, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 358, med förslag till ändrad lydelse av §§ 6, 7, 9, 16, 19 och 21 riksdagsordningen och till övergångsstadgande däri.

Uti den överenskommelse partierna emellan, som skedde under fjol-årets urtima riksdag rörande författningsfrågan, lämnades alldeles åsido det gamla demokratiska spörsmålet att borttaga eller väsentligen nedsätta det rena penningestrecket för valbarheten till första kammaren. I följd härav har i Kungl. Maj:ts proposition, nr 358, till innevarande års riksdag ingen annan ändring föreslagits rörande 9 § riksdagsordningen än som påkallats för att möjliggöra kvinnors valbarhet till första kammaren. I betraktande av de särdeles ringa antal självförsörjande och andra kvinnor, som på grund av penningestrecket äro valbara, har, så vitt synes, kvinnornas valbarhet i övrigt knappast någon som helst praktisk betydelse.

All den kritik, som från demokratiskt håll sedan decennier tillbaka riktats mot medborgarrättens beroende av penningen, kan med fullaste fog riktas emot de nuvarande valbarhetsbestämmelserna rörande första kammaren, och är det därför ägnat att väcka synnerligen stor förvåning, att riksdagens vänsterpartier inclusive Kungl. Maj:ts regering kunnat vara med om bestämmelsernas kvarblivande i riksdagsordningen. Valbarhetsbestämmelserna äro nämligen i belysning av författningsreformens allmänna struktur i övrigt så *principvidriga*, att enda förklarliga anledningen till att de kvarstå oantastade är, att vederbörande parter vid uppgörelsen alldeles glömt av bestämmelsernas existens. Därest vederbörande underhandlare kommit i håg saken och undersökt för sina respektive kommittenters del

bestämmelsernas innebörd och framtida praktiska verkningar, särskilt med hänsyn till den snart inträdande lågkonjunkturen, skulle säkerligen valbarhetsbestämmelserna i fråga i alla parterers intresse borttagits.

Det torde, för så vitt bestämmelserna i fråga skola hava namn, heder och värdighet av högergarantier, böra först som sist fastslås, att de på intet sätt kunna rubriceras såsom några garantier alls. Censusbestämmelserna komma att ligga högern lika mycket i fatet som för övriga partier. Åtminstone träffar census i fråga särskilt den s. k. lantmannahögern, som liksom bondeförbundspartiet och liberala partiet vid instundande förstakammarval kommer att stå inför stor kandidatnöd. Till belysning av huru läget i verkligheten är må erinras, att det inom Västernorrlands län för närvarande, även om man letar med ljus och lykta inom olika politiska läger, ej finnes en enda valbar och i övrigt acceptabel lantman att insätta i första kammaren. Samma torde förhållandet vara överallt i Norrland och Sverige i övrigt.

Även de socialdemokratiska partierna komma otvivelaktigt att ställas inför kandidatbrist. Förutom fackföreningsfunktionärerna torde arbetarna bliva nödsakade att hämta sina kandidater *utom* sina egna led.

Att dessa förhållanden icke skola vara ägnade att skapa fram en ny första kammare med de anspråk man har anledning att ställa på denna kammares kunskap och arbetsduglighet, är ställt utom allt tvivel.

Det synes därför, som låge det i samtliga parterers — ej minst högerns — intresse att ju förr dess hellre avskaffa penningstrecket för valbarheten, på det att den fond av politisk duglighet och framsynthet, som måhända finnes inom landet, fullt ut skall kunna komma till heders vid förstakammarvalen.

Därest särskilda kvalifikationer för valbarhet till första kammaren oundgängligen anses erforderliga, borde det kunna formuleras sådana av *högre valör*, än att vederbörande kandidater ovillkorligen skola under de tre sistförflutna åren skattat för 3,000 kronors inkomst till staten eller under tre år innehaft eller ägt fastighet till 50,000 kronors taxeringsvärde.

Sedan det s. k. utskyldsstrecket numera i det närmaste borttagits, ligger det nära till hands för alla *icke jordbrukare* att utan annan risk än att blott under ett av tre år betala skatt *deklarera sig fram till valbarhet* till första kammaren. På grund av att jordbrukaren är bunden vid sin torva och följaktligen under *alla* förhållanden är piskad att betala *alla* påförda utskylder under *alla* år, kan jordbrukaren icke »göra sig valbar» på

samma lättvindiga sätt, som de egendomslösa lämnats osökt tillfälle att göra, i fall av behov.

På grund av det anförda och med vädjande till samtliga partiriktningar inom riksdagen att allvarligen upptaga saken till behandling, yrkas med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 358,

att riksdagen må för sin del antaga följande ändrade lydelse av § 9 riksdagsordningen:

»Till ledamöter i första kammaren kunna endast väljas i kommunernas allmänna angelägenheter röstberättigade män och kvinnor, som uppnått 35 års ålder.»

Stockholm den 27 mars 1919.

Emil Molin.

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..
... ..

... ..

... ..